

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
Криворізький педагогічний інститут
Факультет іноземних мов

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ МОВ

Збірник наукових праць

Випуск 9

Кривий Ріг
2012

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ

У статті розглядається поняття „інформаційна культура „ , визначається сутність інформаційної культури особистості.

Ключові слова: інформаційна культура, компоненти інформаційної культури, інформаційна культура особистості.

В статье рассматривается понятие «информационная культура», определяется сущность информационной культуры личности.

Ключевые слова: информационная культура, компоненты информационной культуры, информационная культура личности.

In this article the components of information culture are defined and their peculiarities are characterized.

Key words: *the components, competence, professional culture.*

Інформаційна культура у широкому значенні – це сукупність принципів і механізмів, які забезпечують взаємодію етнічних і національних культур, їх з'єднання у загальний досвід людства; в узькому – оптимальні способи поводження з інформацією та надання її споживачу для вирішення теоретичних і практичних завдань; механізми вдосконалення технічних засобів виробництва, збереження і передачі інформації; розвиток системи навчання, підготовки людини до ефективного використання інформаційних засобів та інформації.

Г. В. Мішеніна підкреслює, що інформаційна культура – це не тільки вміння працювати з прикладним програмним забезпеченням, вміння програмувати, а, насамперед, це глибоке розуміння сутності процесів обробки інформації [1]. Тому формування інформаційної культури не можливе без розвитку певних *умінь*, а саме:

- обирати та формулювати цілі й завдання; швидко розв'язувати різноманітні задачі на комп'ютері;
- знаходити інформацію в різних джерелах; користуватися автоматизованими системами пошуку, збереження та обробки інформації;
- виокремлювати в інформації головне та другорядне; упорядковувати, систематизувати, структурувати дані й знання;
- бачити інформацію загалом, а не фрагментарно; встановлювати асоціативні зв'язки між інформаційними повідомленнями;
- інтерпретувати інформацію; перекладати візуальну інформацію на вербальну знакову систему та навпаки;
- широко використовувати моделювання для вивчення різних об'єктів і явищ; аналізувати інформаційні моделі;
- застосовувати різні види формалізації інформації; використовувати бази знань, системи штучного інтелекту та інші інформаційні технології з метою аналізу процесів і явищ, що вивчаються;
- розробляти ефективні алгоритми та реалізовувати їх на комп'ютері;
- інтерпретувати й аналізувати отримані результати; передбачати

наслідки обраних рішень.

У педагогічному словнику міститься таке визначення: інформаційна культура особистості – це «звід правил поведінки людини в інформаційному суспільстві, способи та норми спілкування з системами штучного інтелекту, ведення діалогу в людино-машинних системах “гібридного інтелекту”, користування засобами телематики, глобальними та локальними інформаційно-обчислювальними мережами. Включає здатність людини усвідомити і засвоїти інформаційну картину світу як систему символів і знаків, прямих та зворотних інформаційних зв’язків, вільно орієнтуватися в інформаційному суспільстві, адаптуватися до нього» [2].

У структурі інформаційної культури можна виділити два блоки:

- теоретико-світоглядний блок (комплекс теоретичних знань і уявлень про інформацію, інформаційне середовище, усвідомлення об’єктивних факторів зовнішнього світу, переконання, принципи тощо);
- практичні вміння та навички (адекватна реакція на інформаційні явища і процеси, операції з пошуку та обробки інформації тощо).

У сучасному суспільстві глобальної інформатизації всіх сфер життя важливості набуває поняття «інформаційна підготовка вчителя», яка «повинна включати знання та вміння в царині основ інформатики, що необхідні для його майбутньої професійної діяльності. Вчитель повинен знати основні типи документів і види видань освіти; канали та джерела отримання науково-педагогічної інформації; мати уявлення про методи аналітико-синтетичної обробки документів, інформаційно-пошукові мови, про способи пошуку документів у бібліотеках і базах даних. Він повинен користуватися бібліографічними каталогами, покажчиками та картотеками; орієнтуватися у структурі книг і словників; складати бібліографію за певною темою; утворювати за допомогою комп’ютера фактографічну або бібліографічну базу даних за проблемою дослідження» [3].

Отже, розгляд різних підходів до визначення інформаційної культури, підтверджує нашу думку, що це поняття складне й багатокomпонентне. Підсумовуючи усе викладене вище, можна виокремити такі значущі компоненти інформаційної культури, як:

- загальнонавчальна культура – комплекс взаємопов’язаних загальнонавчальних знань і умінь для успішного засвоєння інших предметних знань і умінь;

- комп’ютерна культура (грамотність);
- інформаційна грамотність;
- інформаційна компетентність;
- медіа-грамотність;
- культура діалогу;
- культура поведінки людини в інформаційному суспільстві тощо.

Таким чином, інформаційна культура особистості забезпечує:

- зрілі особистісні смисли в просторі інформаційної діяльності;
- обґрунтовану оцінку корисності та істинності отриманої інформації;
- ефективний пошук особистісно значущої інформації засобами

сучасних технологій;

- інформаційну безпеку особистості;

- гармонійну структуру та високий рівень інформаційних потреб.

Деякі дослідники (наприклад, М. Пальчук) підкреслюють, що «розвиток особистісних компетентностей, зокрема інформаційної компетентності викладача, неможливий без загального розвитку інформаційної культури всіх учасників навчально-виховного процесу» [4].

Сучасні дослідники виділяють такі *напрями формування інформаційної культури* у навчальному закладі:

- 1) розвиток матеріально-технічної бази інформатизації (автоматизації та комп'ютеризації);

- 2) формування інформаційної культури (компетентності) в усіх учасників навчального процесу;

- 3) розвиток уміння використання інформаційно-комунікаційних технологій;

- 4) формування вміння отримання, аналітичної обробки, зберігання і передачі інформації, використання мультимедійних засобів для оновлення і модернізації навчально-виробничого процесу;

- 5) формування вміння створювати і продукувати інформаційні ресурси, навчально-методичні програми.

Базуючись на виділенні нової групи технологій – «педагогічні технології на основі сучасних інформаційно-телекомунікаційних засобів», Г. К. Селевко визначає, що використання цих засобів не лише значно реформує структуру навчального процесу, а й створює надзвичайні умови для його інтенсифікації. Завдяки процесу набуття всіма членами навчально-виробничого процесу інформаційної компетентності мають відбутися:

- системна інтеграція, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання;

- успішна соціалізація випускників і молодих педагогів;

- мобільне включення молоді, що навчається, та інженерно-педагогічного колективу в світовий інформаційно-освітній простір;

- зниження рівня соціально-педагогічної дезадаптації в умовах реалій інформаційного суспільства;

- удосконалення системи управління та кадрової роботи навчального закладу на основі інформаційно-консультаційних технологій [5].

М. Пальчук пропонує таку структуру інтеграційної системи професійних і особистісних компетентностей педагога професійної школи [6]:

- *нормативно-правова компетенція*, яка передбачає володіння основами державної нормативно-законодавчої бази;

- *професійна компетенція*, яка складає основу професійної діяльності, майстерності, культури;

- *психологічна компетенція*, що розглядається як володіння спільною (корпоративною) професійною діяльністю, прийомами професійного (ділового) спілкування;

- інформаційно-технологічна компетентність, обов'язковими показниками якої є вміння користуватися комп'ютерною технікою, засобами мультимедіа, інформаційно-пошуковими програмами;

- комунікативна компетентність, яка передбачає вміння встановлювати контакти і підтримувати змістовний діалог, вибирати оптимальний стиль спілкування в різних ділових ситуаціях.

Отже, в сучасних умовах професійний ріст не можливий без відповідного рівня інформаційної компетентності, тому що суттєвим фактором розвитку професійної компетентності педагога, його педагогічної культури є інформаційна культура.

Список використаної літератури

1. Мишенина Г. В. Информационная культура личности и профессионализм педагога [Электронный ресурс] / Галина Владимировна Мишенина. – ГОУ ДПО «Ростовский областной институт повышения квалификации и переподготовки работников образования» г. Ростова-на-Дону. – Режим доступа : <http://ito.edu.ru/2003/II/3/II-3-3305.html>

2. Коджаспирова Г. М. Педагогический словарь: [для студентов высш. и сред. пед. учеб. заведений] / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М. : Издат. центр «Академия», 2000. – 176 с.

3. Полонский В. М. Словарь понятий и терминов по образованию и педагогике. Полонский. – М., 2000. – 367с.

4. Пальчук М. Компетентність педагога професійної школи як інтегральна характеристика його професійних і особистісних якостей / Марина Пальчук // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2007. – № 5. – С. 34–45.

5. Селевко Г. К. Педагогические технологии на основе информационно-коммуникационных средств / Герман Константинович Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2005. – 208 с.

Т. А. Дудкова

учитель-методист мировой литературы

КАК ЗАИНТЕРЕСОВАТЬ ДЕТЕЙ В ЧТЕНИИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ

У статті описано прийоми й форми роботи з розвитку інтересу дітей до читання художньої літератури. Також запропонований сценарій рольової ігри по роману О. Уайльда «Портрет Доріана Грея».

Ключові слова: художня література, читання, урок літератури, рольова гра.

В данной статье описаны приёмы и формы работы по развитию интереса детей к чтению художественной литературы. Также предложен сценарий ролевой игры по роману О. Уайльда «Портрет Дориана Грея».

Ключевые слова: художественная литература, чтение, урок литературы, ролевая игра.

This article represents some forms and methods of developing children's interest to reading literature. It is also represented a role play to the novel «The Portrait of Dorian Gray» by Oscar Wilde.

Key words: fiction, reading, literature lesson, role-play.

Преподавание мировой литературы в школе в настоящее время связано с некоторыми трудностями. Постоянно изменяются программы, новые учебники для старших классов перенасыщены учебным материалом, дети